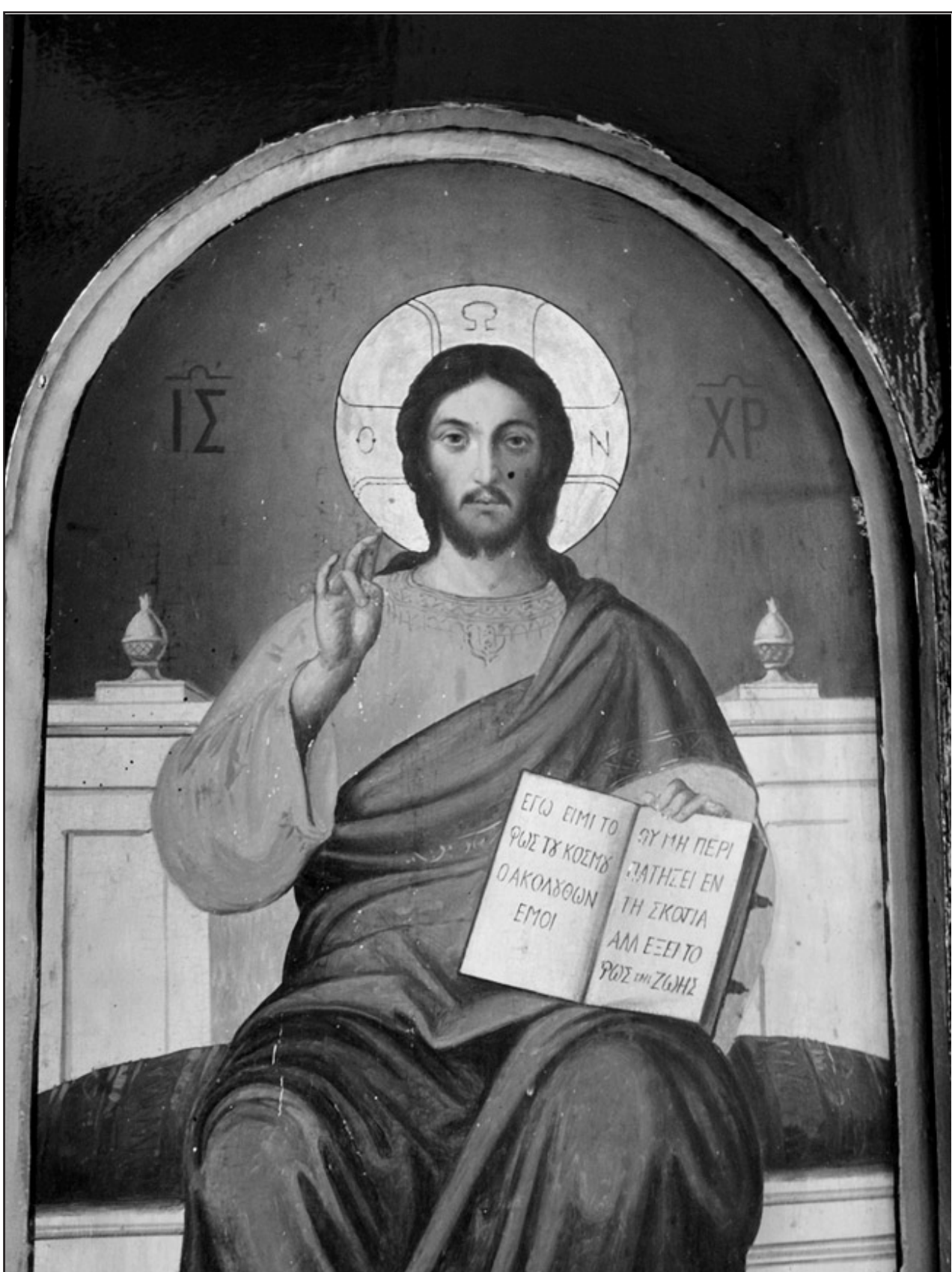

Het Laatste Avondmaal in een kapel op het Griekse eiland Skiathos. Foto Hero Moorlag

In het boek *Troostvogels* van Maria Quist komen twee opmerkelijke passages voor. Ze schreef het boek acht jaar na het zware verlies van haar jongste zoon Willem. Wanhoop en diep verdriet van een moeder kenmerken het verhaal. In die periode leest ze boeken over het vage grensgebied tussen leven en dood en over mensen die een 'bijna dood ervaring' hebben doorgemaakt. Een gebeurtenis uit haar jeugd komt daarbij in herinnering. Een bovenzintuiglijke ervaring, een innerlijk weten, dat positieve energie geeft die liefde wordt genoemd. In onze welvaartsstaat lijkt het of ziel en bezieling naar de achtergrond zijn gedrongen. Voor ons zijn materiële zaken als een mooi huis, geld en een goede baan belangrijker. We hebben het materieel goed. En toch heerst er rusteloosheid, neemt geweld toe en ontsporen jongeren. Los van de kerk zoeken sommige mensen op een andere manier naar innerlijke harmonie. Het is een hernieuwd zoeken naar contact met je ziel, naar contact met dingen die je echt raken. Het heeft te maken met kennis die er werkelijk toedoet.

Door Hero Moorlag

Een onverklaarbaar weten dat niet van buitenaf komt

Icoon van een van de apostelen. Foto Hero Moorlag

De eerste passage uit *Troostvogels* luidt als volgt: 'Hoe oud ik precies was, weet ik niet. Een jaar of zestien misschien. Ik had een soort droom. Het is moeilijk te beschrijven, maar komt in het kort hierop neer: ik voelde mij opgenomen in een ruimtelijk vol geluk en kennis, niet als toeschouwer, maar als onderdeel ervan. Voelde dat alle antwoorden op alle vragen binnen mijn bereik lagen en dat ze doodeenvoudig waren. En dat alles goed is zoals het is. Werd, in de letterlijke betekenis van het woord, volmaakt gelukkig wakker, maar vroeg mij tegelijkertijd af wat ik precies wist, welke vragen, welke antwoorden? Zonder moeite kwam ik terug in de droom. Weer dat gevoel van opgenomen zijn. Voelde toen dat er geen vragen waren en geen antwoorden, alleen kennis. Of beter gezegd 'weten'. Nog wekenlang heb ik nagegloed.' Mensen die een dergelijke transcendentale of bovenzintuiglijke ervaring hebben gehad, kunnen die moeilijk omschrijven. Ze zijn een grens overgegaan, zijn in een andere werkelijkheid terechtgekomen. Het is een ervaring die uitstijgt boven onze zintuigen. Het gaat niet om uiterlijke kennis of materiële zaken. Het is een innerlijk weten en heeft te maken met je diepste ik, je ziel. Antwoorden op vragen zijn plotseling vanzelfsprekend.

Gnostische boeken

Innerlijke kennis is universeel en van alle tijden. In het begin van onze jaartelling, toen materiële zaken nog geen belangrijke rol speelden, hadden veel meer mensen inzicht in de samenhang der dingen. Die kennis was niet aangeleerd, kwam niet van buitenaf, maar van binnenuit. Deze mensen kenden het onderscheid tussen materie(stof), ziel en geest. Ze hadden kennis van de kosmische samenhang en van leven en dood. Deze mensen werden gnostici genoemd. Gnosis is het Griekse woord voor kennis, inzicht, innerlijk weten. De gnostici kwamen al in de eerste eeuwen in conflict met de kerk, waarin geloven centraal stond. De bisschoppen hadden bepaald welke evangeliën er in de bijbel kwamen. Zij voegden daaraan nieuwe gedeelten toe. Er ontstond een leer met dogma's, canons, regels en veel pracht en praal, maar ook macht. De kerk bepaalde wat je diende te geloven en wie daar anders over dacht, werd vervolgd. Het zwaard van de kerk lag niet naast de bijbel, maar er bovenop. Afschuwelijk is het lot van de

katharen in Frankrijk. Tienduizenden werden gemarteld en verbrand. Kloosters kregen de opdracht in hun bibliotheken gnostische boeken te verwijderen en ze te verbranden. Vermoedelijk zijn het koptische monniken in de derde eeuw geweest die 51 gnostische geschriften verborgen in een kruik om die het klooster uit te smokkelen. Ze verstopten de kruik in het zand van een grot bij het gehucht Nag Hammadi in Egypte. De in leer gebonden buitenbijbelse boeken werden in 1945 gevonden. Lang bleven ze ongelezen, maar zijn nu ook in het Nederlands vertaald. Hun geheimen zijn voor iedereen toegankelijk.

Maria Magdalena

In de Nag-Hammadigeschriften staat niet het kerstverhaal van Jozef en Maria en het kindeke Jezus. Wel de geheime leringen, de geheime woorden die Jezus toevertrouwde aan de apostelen Thomas, Filippus, Johannes en Petrus, maar vooral aan Maria Magdalena. In het jaar 591 noemde paus Gregorius Maria Magdalena een vrouw van lichte zeden, een hoer. In de eerste eeuwen noemden de gnostici haar Apostola apostolorum, de apostel boven de apostelen. Met andere woorden, zij onderwees de andere apostelen over de geheime woorden. Maria Magdalena was daarin door Jezus het hoogst ingewijd. Zij noemde hem De Verlosser. In de Nag-Hammadigeschriften wordt ze met respect genoemd in het Evangelie van Thomas, het Evangelie naar Filippus, het Evangelie volgens Maria Magdalena en in het Gesprek met de Verlosser. In haar evangelie beschrijft ze de weg die de ziel aflegt nadat het lichaam is gestorven. In 1969 erkende de kerk schoorvoetend dat zij Maria ten onrechte als hoer had betiteld. In de Da Vinci Code ziet Dan Brown haar als de Heilige Graal. Ze zou na de kruisiging van Jezus met haar dochter Sarah naar Frankrijk zijn gevlucht en daar zijn overleden. Schilder en beeldhouwer Leonardo Da Vinci (1452-1519) doorzag de leugens van de kerk. Zoals meer kunstenaars, bv. Gian Lorenzo Bernini (1598-1680), liet Da Vinci in bedekte vorm de waarheid in zijn werken zien. Dan Brown vertelt daarover in zijn boeken. Wie het fresco Het Laatste Avondmaal (1495) van Da Vinci ziet, zal toegeven dat de figuur links van Jezus geen man is, maar een vrouw ofwel Maria Magdalena. De oorsprong van de Nag-Hammadi boeken ligt in de tweede en derde eeuw en daarmee dicht bij de

eerste christenen. Deze boeken 'schilderen' een heel andere Jezus dan de kerk ons heeft opgedrongen. Geen dogma's of andere uiterlijkheden, maar innerlijke kennis staat steeds centraal. En vrouwen worden niet naar de achtergrond verwezen.

Verborgene sleutels

In het Evangelie van Thomas staat: 'De Farizeeën hebben de sleutels der gnosis ontvangen en hebben ze verborgen. Ze zijn niet binnentreden en hen die wilden binnentreden, lieten ze niet toe.' De Farizeeën symboliseren hier dat deel van ons bewustzijn dat verstandelijke kennis, wetten en regels belangrijker vindt dan de kennis vanuit het hart. Door de eeuwen heen zijn er mensen geweest die de verborgen sleutels wel hebben gevonden en doorgegeven. Om een paar te noemen: Meester Eckhart (1260-1328), Jakob Böhme (1575-1624) en Jakob Lorber (1800-1864). Zij ontdekten de weg die de mens mag gaan om tot nieuwe mens te worden. Kerkelijke dogma's en regels verdwijnen daarbij. De innerlijke liefde overheerst. De scherpe tegenstellingen tussen opgelegde kennis en innerlijk weten zie je onder andere in de musical Jesus Christ Superstar (1970). Hoe men ook denkt over deze moderne musical, het hartstochtelijke lied van Maria Magdalena (vertolkt door Yvonne Elliman) ging als hit de hele wereld over en raakte velen: I don't know how to love Him. Een lied, een gedicht, een boek, maar ook natuurgevoel helpen mensen op hun zoektocht naar zingeving van

het bestaan. Het is niet vreemd dat van het boek *De Alchemist* van Paulo Coelho wereldwijd honderdmiljoen exemplaren zijn verkocht.

Onverklaarbaar weten

Zoektocht naar zingeving via zelfkennis en innerlijke ervaring. Gnostici zijn er nu ook, alleen ze vallen niet op, omdat ze niet gauw over hun ervaringen vertellen en zeker niet spontaan. Het zijn mensen die zich bewust zijn geworden van hun uiteindelijk bestemming. Ze hebben in zichzelf antwoorden gevonden op vragen als: waar komen we vandaan, wat moeten we hier op aarde en waar gaan we heen. In alle rust en zekerheid ervaren ze hun bestemming innerlijk. Ze geloven niet, ze wéten. Het is een onverklaarbaar weten dat in afzondering wordt ervaren. In het aangrijpende boek *Troostvogels* staat dat zo: 'Waar het leven mij van overtuigt heeft, is de bindende kracht en positieve energie die liefde wordt genoemd. Die ik aantroef bij iedereen die ik ontmoette. Liefde, die warmte is en warmte geeft, die verantwoordelijkheid scheidt voor de ander, die mensen doet opbloeien en in zichzelf en anderen geloven, die ruzies beslecht en agressie stopt. Voor mij is God liefde, positieve energie, oorsprong onbekend. Ik weet niet of ik Willem ooit terug zal zien zoals hij was, of hem op een andere manier zal ervaren. Ik weet alleen dat het goed komt. Het is een onverklaarbaar weten, dat niet van buitenaf komt en niet te beredeneren valt.'

Rusten

*Ga maar binnen in de stilte
Leg dáár jouw denken neer
Hij houdt je vast
Eeuwig*

Gerry Pap-Van Munster
(Hoogveen)